

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Geo-hydrographia s. orbis terrarum descriptio - Cod. Ettenheim-Münster 111-116

Suevia - Ettenheim-Münster 115

Cartier, Gallus

[S.l.], [18. Jahrh.]

Sectio IV.

[urn:nbn:de:bsz:31-111178](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111178)

ingitur, que vinum exquisitum dant. An. 1688. et 1690.
 Galli idem, quamvis imperatas pecunias solvissent, in-
 clementer admodum habuerunt. Initio presentis
 seculi huiusmodi magnitudinis ossa fuerunt effossa, qua
 Stutzgardiam in Duale Technophylacium perlata fieri,
 Eruditi necdum convenere an ipsa natura ludus ibuta-
 rat et fossilia sint, quod verisimile est, an vero Diluvii
 reliquia.

Nach Zeller
 "Landsstadt" (1783)

4° Weiblinga | Wriblingan, Wribling: | Urbs exigua
 cum veteri Aere ad Remsiam | Rumb: | fluvium posita tri-
 bus miliaribus ad Euro. Aquilonem à Stutzgardia.

Quidam arbitrantur eam fuisse Superioris Germaniae
 Regum Metropolim, quam Attila exiiderit, Codovanus
 vero Francorum Rex restauravit. In ea quoque Im-
 perator Carolus Crassus Imperii Comitia celebrasse di-
 citur. Castrum, quod ei imminet, olim Suevia
 Duum Sedem fuisse ajunt, in eoque Conradum III. Im-
 peratorem primam lucem vidisse. Sunt, qui
 velint ab hac urbe Gibellinorum nomen prodisse,
 ajunt enim, quod, cum vel ipse Conradus III. vel ipse
 Frater Theodericus an. 1140. cum Welfone Henrici
 cognomento Superbi Saxonie et Bavaria Ducis fratre
 prolium inire pararet, pro Symbolo vocem hanc Weib-
 lingan | Weiblinga: | sumserit, unde factum, ut om-
 nes, qui in hinc belli tumultibus partes Imperatoris
 tuebantur, Wiblingos | Wiblingan: | vocati sint, quos
 deinde Itali, vocabulum hoc rectè pronuntiare haud
 valentes, Gibellinos dixere. Verum Nos alibi pau-
 lo aliter rem hanc retulimus.

Urbs haec an. 1634. post prolium Nordlingense cum
 Se adversus Casarcos tueri vellet, ab ipsis in cineres redacta
 est ita, ut non nisi quinque domus remanserint incolu-
 mes.

5° Marpachium | Marpach, Marbach: | Urbs ad Nec-
 carum lita milliari et quadrante ad Septentrionem
 à Weiblinga. Circa an. Chr. 778. sub Valerio Cro-
 bo Imperatore exordia sumsi. necnon Ara Martis
 à Romanis vocata dicitur, quod ibidem Belli Deo
 Marti Sacrificia obtulerint, unde Germani Mar-
 pach effinxerunt; hujus rei fidem quodammodo
 facere videntur antiqui lapides et Inscriptiones, quae
 haud procul ab hac Urbe in Neucaro fuerunt inventae.

Alii e contra memorant in hac ora quam plurimos Scia-
rios et latrones demoratos fuisse, quorum gehenna seu
Spelunca etiamnum adhuc supersit, à quibus Urbs hæc
Germanicè Mordbaur quasi latronum domicilium vo-
cata fuit, ac tandem Marbaur. Cùm an. 1312. in
hac regione Templariorum aedes diruerentur, idem
fatum Arx, quam huc habebant, experta fuit.

Exacto e suis ditioribus per Suericii Ciuiliæ Federæ-
tos Ulricus Dux Wirtembergicus Marbachium Impe-
ratori traditum est, quod postmodum idem Dux una cum
toto suo Ducatu demis recepit. An. 1693. 7. Julii Galli
illam Urbem hanc expilarunt et incendunt ita, ut
nomisi tres parue vilæque domus flammæ evase-
rint; quæ deinde satis eleganter restaurata fuit.

60. Oberstfelda | Obruffold sive Obruffold | Oppi-
dum simul et antiquissimum olimque immediatum
ac liberum Imperiale Canonissarum Diocesis Her-
bipolensis Collegium, quod ab ipso Oppido Oberst-
feldense nuncupatur. Situm est ad Bottwarum
| Bottwar | fluvium 2. miliaribus ad Austrum ab
Heilbronnâ, et uno ad Septentrionem à Bottwa-
ro exigua Urbe. Olim Sanctimonialium fuit
Coenobium an. 994. ut quidam volunt, ab Otho-
ne III. Imperatore, vel ut alii autumant, ab Otho-
ne quodam Sueviae ~~Duce~~ Regulo, vel ut aliis pla-
cet, à Nobili quodam Beihlsteinensi, vel de-
nique ab aliquo Bottwarisiensi Comite fundatum;
sunt, qui illud primum an. 1016. conditum fuisse
dicunt.

Nobilium istud Virginum Collegium adhuc an.
1559. in qualicumque Statu suo mansit liberum, et ab
infestationibus Lutheranorum immune; at postmo-
dum eandem, ac reliqua Ducatus Wirtembergici Mo-
nasteria, sortem habuit, ipsaque Berillustres illius
Domicella penitus eliminata fuerunt. Equidem an.
1630. Auctoritate Ferdinandi II. Imperatoris demis
restituta fuerunt, at an. 1648. si placis Westphalica
loco cedere compulsa fuerunt. Modò illud involunt
nobiles Lutherane virgines sub eisdem Religionis Ab-
batissâ.

70. Lamphanium sive Lamphanum | Lamphan |
Urbs exigua una cum Arce ad ripam Nisi et in colle po-
sita duobus penè miliaribus ad Austrum ab Heilbron-

na. à Romanis initium sumpsit, et à Valerio Brebo Imperatore circa an. Chr. 278. excitata dicitur, necnon Augusta Neri vocata. Vulgus deinde à praecipuo cursu, quo hinc Nerus fluit, eam largissimè inundavit.

Olim duae Aedes hinc erant, quarum muri adhuc extant; illarum unam Henricus II. Imperator Sociato sibi Henrico Episcopo Herbipolensi à Comitibus de Lotenburg circa an. 998. vel 1003. Coenobium fecit, quod primum inchoate Moniales Ordinis S. Benedicti, dein Ordinis Praedicatorum S. Dominici, ac demum ab an. 1466. vel 1476. Ordinis Praemonstratensis, quo an. 1536. ab Ulrico Duce pradiis et redditibus suis spoliata fuerunt, ipsaque Monasterium postea extinctum.

Lauphania an. 1274. moenibus cineta fuisse dicitur. An. 1519. Circuli Svecici foederati illam occupaverunt. An. 1534. invito prope eam gravi praelio Dux Wirtembergicus iterum illam potitus est. Sequenti Germanicus 30. annorum bello primum Casareum facta est, post Gallorum, quibus Casarei et Bavari demum illam eripuerunt.

8°. Hailbronna, Aligum, sive Fons Salutis: Grilbrunn, Hailbronn, Grilbrunn: pulchra, celebris, comta, necnon libera Imperii Ubs ad ripam Neckari sita duobus ferme miliaribus ad Septentrionem à Lauphania, sub gr. long. 27. m. 50. lat. 49. m. 10. in amoenae fertili plaga, quam varii fontes irrigant, vineetaque exornant. Circulorum Svecici, Franconici et Rhenani Superioris Ubs limitanea est.

Initium suum Carolo M. debet, is circa an. Chr. 800. hic venationis oblectamenta capiens fontem invenit, quo multum refrigeratus est, quemque postea frequenter adiit, ac tandem eoloro Sacerdum constanti curavit, quod, praecipue propter fontis salubritatem, Fons Salutis: Grilbrunn: vocatum fuit, qua vox corrupto Latino Hailbronna reddita est. Locus mox in pagum crevit, quem deinde Henricus IV. Urbem fecit, Fredericus II. admodum amplificavit, necnon altis moenibus et turribus instruxit; ac demum Conradus III. Urbem liberam et Imperialem dixit. Multis postea usque proclavis à subsequētib; Imperatoribus donata fuit privilegiis. Sub finem praeteriti saeculi septem lapideis propugnaculis illius munitiones auctae fuerunt, ac prope eam Casarei numerus circi-

ter 20000. Sub Ludovico Marchione Bodensi castra metati sunt, quae valde tam opportunè ipse munivit, ut Galli Sub Delphino cum 70000. advenientes Casarcos adoriri non ausi fuerint. An. 1734. Dum Galli Philippopolim obsiderent, Casarci sub Eugenio Sabaudia Principe huc castra habuere.

Sub finem saeculi XIV. Heilbronna pestis dicitur grassata est, qua 1600. animae interierunt. An. 1525, ad Lutherana sacra accessit. Eodem an. Rustici Anabaptista Lutheranismi progenies illam occupaverunt, necnon Carmelitarum Conobium extra muros positum exuderunt, quod deinde an. 1632. Suesi funditus everterunt. Nec hactenus restauratum fuit; interim Casas Carmelitas privatas in Urbe sedes inveniunt, necnon in Templo Domicilium Equitum Ordinis Teutonici sacra faciunt.

Anno 1631. Heilbronnenses Regem Sueciae ultro susceperunt; tumque Santimoniales Ordinis S. Clarae rarum constantia et pietatis praeberere exemplum, omnibus enim modis tentata, necnon plusquam barbarè et inhumaniter venata, quò ad Lutherana sacra traherentur, extrema quaeque potius perpeti maluerunt, quam ut à proposito fidei Catholica dimoveri se passae sint. Tandem an. 1634. advenientes Casarci Urbem pacis conditionibus obtinuerunt, tumque pietissima Virgines illae in suum Monasterium, ex quo prius inhumaniter expulsae fuerant, demò reductae fuerunt, in quo hactenus tranquilla Deo serviant sub immediata Directione P. Provincialis Franciscanorum Discalceatorum provinciae Argentinenis.

Gloruit etiam antehac Heilbronna. FF: Minorum Ordinis S. Francisci Conobium, quod primum incolere RR. CC. Conventuales, postea vero Strictioris observantiae Candidatis provinciae Argentoratensis relictum fuit, qui tandem an. 1544. inhumaniter à Lutheranis ejecti fuerunt, ipsorumque Conobium in Scholam juventutis Lutheranae conversum.

Anno 1688. Galli Urbem hanc occupaverunt, at advenientibus Imperii copiis an. 1689. 1. Jan. demò ab ea recesserunt.

Heilbronna. Tres summat portae numerantur, Cives 1500. Hic Nicus ponte publico jungitur, postquam an. 1691. 20. feb. rupta glacies lapideum an. 1711. constructum abducat. Undè autem Urbs haec Alisum

etiam nuncupatur, id nobis ignotum est.

9° Vimpina, Wimpina, Wimpfena, Wimprena | Wimp-
zfen, Wimpffan: antiquissima et libera Imperii Urbs
miris et turribus altis munita loco eminenti et in juuanda
plaga sita ad ripam Neckari 2. miliaribus ad aquilonem
ab Heilbronna sub gr. long. 31. m. i. lat. 48. m. 6. Vim-
pina ad montem Sui Solet ad distinctionem aliis ejus-
dem nominis Urbis quadrante hora ab ipsa disita ac in
valle posita, qua Vimpina in valle nuncupatur, atque
ei Suburbii loco est, et cum ipsa unam communitatem
efficit.

Olim a Caesaris conjuge Cornelia et jam aetate Vale-
rii Crobi excitata, et anno civiter 451. ab Attila Hun-
norum Rege excisa fuisse dicitur. Antehac hic
Caesareum Provinciale Tribunal fuit, et an. 1539. et
1540. Camera Imperialis sedem habuit. In-
quentibus incendiis, Gallorum exactionibus, et aliis
belli infortunis multum depressa fuit. Anno
1622. 17. Maji Comes de Tilly Georgium Fridericum
Marchionem Badens-Durlacensem prope illam proelio
devicit. An. 1644. Galli pactis conditionibus eam
obtulerunt. pariter an. 1688. eisdem se devicit; at
anno sequenti eam deseruerunt.

Adhuc Vimpinae Collegium Canonicorum, quod
initio Anaceterium fuit pro duodacim Monachis a S. Cos-
toldo Episcopo Wormatiensi, qui circa an. 503. jam Epis-
copali fulgore dicitur, fundatum: Hospitalis seu Domii-
lium Ordinis S. Spiritus: Monasterium Ordinis Praedica-
torum S. Dominici an. 1269. ab Engelhardo de Weinsperg
fundatum; necnon Capucinorum Cenobium. Cives par-
tim Catholici sunt partim Lutherani. - q dignitate

10° Neostadium et Novostadium ad Corarum: Nost-
stadt am Roßfor: Urbs ad Corarum sita 2. miliaribus ad
Euro-aquilonem a Vimpina, et totidem fere totidem
ad Septentrionem ab Heilbronna. Olim Helmstadium
| Salmstadt: dicta fuit. Communiter etiam Neosta-
dium ad Tiliam | Noystadt an dos Linden: vocatur prop-
ter mirae magnitudinis, qua ibidem extat, Tiliam, cujus
trunci circumferentia est 13. ulnarum, ramosque
ivo columna sustentant. Urbs haec cum suo tractu us-
que ad an. 1442. usuarie attributa fuit junioris et colla-
teralis Stipitis Wirtembergica, qua eo anno devicit.

meta.
t Gall
viri
yopo
a hic
grofa
25. ad
i An
verunt
positum
ver-
Bata
in Te
uicenti
Luce
ram
ibus
inbu-
tur,
ut
Lison
kigi-
in
diata
alicate
romm
laore
viantia
quita
leant
Luthera
at abe
s abea
Cires
est qua
ii. const
Luce

11° Muckmühl | Mochmühl, Mochmühl, et Mochita-
 mühl | Urbs cum Dynastia ad Jantam | Jant, Jant | flu-
 vium posita in Sylva Oddonis sive Ottonia | Odunwald | mil-
 liari et amplius ad aquilonem à Neostadio. Initio Comi-
 * Sylva Oddonis seu Ottonia | Odun-
 wald | regio exi-
 mitem Balatinum, denique ad Duces Wirtembergenses pervenit
 qua arboribus ac Neostadiensi prosapia attributa fuit.
 consita, cujus lati-
 tudo à Niero ad Moe-
 num porrigitur; 2. circiter miliaribus ad Luomotum ab Heilbronna. Est
 longitudo autem
 à Viâ Montana
 | Burgstross Stra-
 da Montana | us-
 que ad Tuborum
 | Raubro | flu-
 men in Franconia.
 Pluresque abores, quæ in ea
 occurrunt, sunt
 quercus, fraxinet
 Betulae.

12° Lovestenum | Löwenstein | Urbs cum Castro
 2. circiter miliaribus ad Luomotum ab Heilbronna. Est
 Donus natalis Comitum Lovesteinensium et Wertheim-
 ensium. Bina sunt horum Comitum familiae, una
 qua Vioneburgensis dicitur eaque Lutherana; altera
 Lupifortensis seu Catholica; hanc Imperator Josephus I.
 an. 1711. 3. Aprilis ad Principalem Imperii dignitatem eve-
 xit in personâ Maximiliani tunc Electoris Bavariae.
 Administratoris, quam postea Carolus VI. confirmavit,
 et ad omnes utriusque Sexus descendentes extendit.
 Urbs haec Caput est ejusdem secum nominis Comitatus.
 Non procul ab ea occurrunt fontes salubres eaque celebres.

13° Stella lucida | Lichtenstern, Lichtenstein, et
 Maximilian | olim celebre Cisterciensium Monialium Co-
 nobium Diocesis Herbipolensis ad Litteram | Lant | an-
 num situm miliaribus versus Orientem à Lovesteno, et
 à Lutgarde et Burghinde. Bineonis de Limpurg sub an-
 num Chr. 1242. fundatum. An. 1529. à Rustias Ana-
 baptistis per universam Sueriam cadibus, rapinis, ferro-
 flammaeque diripiunt grassantibus et debachantibus ex-
 pilatum et devastatum fuit, cum prius Moniales Heil-
 bronnam se recepissent. Tandem circa medium Saeculi
 XVI. sub Ulrico Duce Wirtembergico Moniales exactae,
 illorumque Coenobium una cum praediis et redditibus finis
 Ducali addictum.

14° Muckhartum | Muckhart sive Muckhart | Urbs exi-
 qua ad Muram | Muro | flumen posita 2. miliaribus ad
 austrum ab Halla Suerorum. In ea olim percelebre
 fuit Benedictinorum Anasterium à Ludovico Pio Caroli
 M. filio circa an. Chr. 815. fundatum. Quidam tamen
 volunt idem jam aetate Pipini Regis Metise, quippe
 cujus Carolus M. in quodam confirmationis diplomate me-
 minit.

Sub initium Saeculi XVI. Monachi multam abjicere ten-
 tarunt, nisi ex suis, qui apud Bapam Leonem X. sollici-
 tarent, quatenus Coenobium suum in Collegium saeculare
 converti permitteret: at repulsum postea fuisse.

16° Heidenheimium |: Gaidenfrim: | Urbs cum ampla
satis ditiosa seu territorio, in valle Brentiana |: Bron-
hys-Hal: | ad Brentium |: Bronh: | annem sita tribus vici-
tar miliaris ad Austrum ab Ala Urbe. Quidam Ur-
bem hanc Aras Flavias veterum esse autumant.

Olim in ea Franciscani Conventuales Coenobium
habuerunt, quod Lutherani perfunderunt. Post
praelium Nordlingense Maximilianus Bavaria Elec-
tor toto Heidenheimensi Tractu potitus Capucinos
in hanc urbem adduxit, eisq; Coenobium excita-
vit, ut eorum opera res catholica in ea et circum-
jacente regione promoveretur. At post 13. an-
norum spatium, anno videlicet 1648. pax publi-
ca Casaris-Suevica Coenobium hoc subestit, Capu-
cinos eiecit, totumque Heidenheimense ~~Coenobium~~
territorium de novo Lutheranum fecit.

Haud procul ab hac Urbe versus Occidentem extat
in monte Vetus Castrum Hellonsternium |: Gellon-
stein: | dictum, Domus natalis ejusdem nominis
Comitum, quibus ipsa et ejus Tractus parvit; iis
extinctis ad Dues Wirtembergicos eundem titulo
pervenit.

In Tractu Heidenheimensi tria
memorantur collocata fuisse Monasteria scilicet
Abusium seu Anhusanum, Harbrachtingense,
et Koenigsbrunnense, qua hic breviter expendimus.

17° Abusium vulgo Anhusanum Monasterium
|: Dufus, seu Dufus: | celebre olim Benedictinum
Aceterium ad Brentium |: Bronh: | flumen situm Leuca
gallica ad Austrum ab Heidenheimio, Diocesis Au-
gustana, an. 1125. à Manegoldo Tubingensi Comi-
te in pago Langenoviensi |: Langonau: | Ulmensis
hodie ditiois primitus fundatum, ac postmodum à
filio suo Walthero Episcopo Augustano et fratribus
suis in hanc Brentianam vallem translatum.

Anno 1578. tertio Idus Septembris mortuo Ouphrio
ibius Abbate, Monachi Conventuales ratione elec-
tionis novi Abbatis coacti fuerunt compromittere
in Ludovicum Ducem Wirtembergium, eiq; totum
electionis negotium relinquere, qui Abbatem venen-
tiavit Joannem Isemann Ministrum Lutheranum;
tum ejecti Monachi, Coenobiumque cum suis praediis
et proventibus Dues Giso adscriptum. Anno
tamen 1630. edicto Ferdinandi II. Imperatoris reu-
peratum est, eidemque ex Augustano SS. Udalrici et

Afra Coenobio Abbas praefectus est Carolus Stengelius vir ap-
 primè eruditus et multorum librorum scriptor; qui non-
 nisi ad tempora promulgatae pacis Westphalicae in co-
 perstitit; tum enim Jenis fugatus ad nativum religio-
 sae professionis suae domicilium rediit, ubi tandem aetate
 grandavis jubilansque Sacerdos in pace quievit.

18.º Monasterium Herbreehtingense [Großbrödingen,
 Großbrödingen, Großbrödingen, et Großbrödingen] ad Bren-
 tium amnem situm 2. locis galicis ad Canonicum à Gien-
 ga in Diocesi Augustana. à Frederico Sueviae

Duce, qui postea primus hujus nominis Imperator fa-
 tus, et à spectatissima sua aevi coloris barba Hen-
 barbus seu Barbarossa communiter appellatus est,
 an. 1144. octo annis antequam Imperiale solum cons-
 cendisset, fundatum fuit pro Canonicis saecularibus,
 quibus an. 1171. proscriptis, illud Canonicis Regularibus
 Ordinis S. Augustini tradidit. An. 1537. Ulricus seu

Ulricus Dux Wirtembergicus illud occupavit, et an.
 1548. propositum et Monachos expulit, quos tamen
 an. 1548. Carolus V. Imperator Jenis restituit, ac an.
 1550. Jura et privilegia ab Imperatoribus aliisque Ma-
 gnatibus huic Monasterio collata auctoritate Caesarea
 per Solemne Diploma reiteravit et confirmavit. Id
 tamen non obfuit, quin iterum Monachi expulsi fue-
 rint. Tandem an. 1630. cum Ecclesia et Monaste-
 ria intra fines Imperii Germanici per totamque Ger-
 maniam priori Saulo tumultuante Lutheranismus po-
 tenter erepta auctoritate Ferdinandi II. Imperatoris
 veris et antiquis ipsorummet possessoribus iterum resti-
 tuerentur, ad hoc Herbreehtingense Coenobium mense
 Septembris nova Religiosorum colonia ex Imperiali Mo-
 nasterio Wettenhusano deducta fuit, qui illud tenuerunt
 usque ad an. 1648. tum enim vi pacis Westphalicae
 eo anno conclusae locis eodem coacti fuerunt, Monaste-
 riumque Duci Wirtembergico iterum adscriptum est.

19.º Monasterium Koenigsbrunnense, sive Fons Regius
 [Königsbrunn] olim elegans et praeclearum Ordinis Cister-
 ciensis liberum et Imperiale Monasterium Diocesis Au-
 gustanae situm prope Brentii amnis et Bfefferi [Bf. Br.]
 insignis viri pulcherrimos amplissimosque fontes, et in
 ipso Bfefferi vii amne Brentio amne coitu, in amoena
 saepe spatiosa et cultissima valle duobus fere miliaribus
 ad Austrum ab Ala.

Ab Alberto I. Imperatore. cautatum fuit an. 1303.
in fundo Castri Herwartstein, quod pro condendo Monas-
terio idem Imperator priori anno 1302. ab Ulrico Comite
de Helfenstein coemerat. An. 1536. Ulricus Dux
Wirttembergicus sub fidei iuris Advocacia pro textu hu-
jus Monasterii subditos ad prestandum sibi fidelitatis
juramentum adduxit. An. 1539. defuncto Abbate
Melchioro Ruff idem Dux Monasterium hoc violenter
occupavit. At an. 1544. auctoritate Imperatoris Ca-
roli V. ac Ferdinandi I. Romanorum Regis, ut qui tan-
quam illius fundatoris veri haec heredes ejusdem tutelam
gererent, illud restituere coactus est; tum in Abbatem
electus fuit Ambrosius Boxlerus. Hic postquam per
tres annos laudabiliter praefuisset, infra Dux captus et
in carcere detentus tandem die 6. Aprilis an. 1557.
seculo dejectus est, eique alius Abbas successit, qui pau-
lo post ad Lutheranismum defecit, tumque Monas-
terium ipsum desolatam, Duxique additum. Atta-
men an. 1630. mense Septembri auctoritate Ferdinandi
II. Imperatoris antiquis possessoribus suis Sacri Cisteri-
ensis Ordinis alumnis, quemadmodum alia per Duce-
tum Wirttembergensem diffusa Coenobia, plenarie res-
titutum, et nova Colonia ex Imperiali Monasterio
Salemitano in illud deducta restauratum fuit et ser-
vatum usque ad an. 1648. tunc enim per adeo Monas-
terii infamiam pacem Westphalicam cum omnibus
praediis suis et possessionibus Duci Wirttembergis offer-
tum fuit.

20. Adelberga seu Mons Nobilis §: Dobolberg, Dobol-
berg:| Urbs exigua milliari ad Euronothum à Schoren-
dorfio posita in peninsula, qua duabus sicuturiginibus
parvi adjacentium fluvii concluditur, qui paulo infra Goe-
pingam Hilisa §: Hilb:| immergitur. In ea nihil
memorable recensendum occurrit, praeter Coenobium Or-
dis Praemonstratensis olim percelebre, et alibi Ma-
delbergense dictum, Dioecesis Constantiensis, an. 1181.
à Volcknando Barone an Comite Eberspergensis funda-
tum. Illud an. 1525. Rustici Anabaptistae tumultu-
antes in favillas et cineres redegerunt, quod restauratum
Ulricus Dux Wirttembergicus an. 1538. egestis Monachis
occupavit; anno autem 1548. Caroli V. Imperatoris
auctoritate suis legitimis possessoribus restitutum fuit.

At demum proscriptis Abbate et Monachis, illud sibi Dux
aperuit tenuitque usque ad an. 1630. tum enim edito
Ferdinandi II. Imperatoris iterum rediit Monachi
illud satis tranquille possederunt usque ad an. 1648.
quo pax Westphalica illud Duci Wirtembergico adscrip-
sit, qui et illud eactis Monachis sibi aperuit.

21°. Schornodorfium live Schornodorfium |: Desfon-
dorff live Desfontdorff: | urbs parva in valle Rensia
ad Rensam |: Rumb: | fluvium lita milliari ad Curum
ab Adelberga. Forti junta veterum artem valde muni-
ta est. An. 1634. illam Casareis occupare, ac dem-
tis tribus domibus, tota in cineres abiit. An. 1647.
Galli quoque illa potiti sunt, ac postmodum recepe-
runt. Ei inminet vetus Castrum, in quo est arma-
mentarium. Ab Imperatore Fridenico II. an.
1230. jus civitatis obtinuit. In ea sal abundanter
liatur.

22°. Eslinga, Eplinga, et Eplinga |: Eplingen,
olim Ezzalingen: | Urbs libera Imperialis in solo fer-
tili exquisitumque vinum proferente posita justo
milliari versus Orientem à Stutgardia, et tribus
ad Aquilonem à Tubinga. Vetusissimam esse
inde colligimus, quod Carolus M. in quodam Diploma-
te in favorem Volradi quondam ibidem Eulisia
S. Dionysii Abbatis edito illius meminerit, ac Ezzam
Ezzalingam vocet. Postmodum adeo aucta
fuit, ut Henricus IV. Imperator an. 1077. in ea Impe-
rii Conventum habuerit, unde occasio fuit Fridenico II.
illam an. 1218. muris et turribus cingendi. In
illa quoque plures penè Conventus Imperii, Circulo-
rum, et Urbium acti, necnon ludia certamina
sen ludi Troja, ~~celebrata~~ quam in alia quavis Germa-
nia Urbe, celebrata fuisse memorantur. Etiam
an. 1555. Camera Imperialis ut et Imperii Regimen-
tum ^{huc} translata fuere.

Eslinga an. 1360. Carolus IV. Imperator Conitia
Imperii celebravit, tumque Cives adeo tumultuati
sunt, ut Imperator agrè ad Comitem Wirtembergi-
cum se recipere valuerit. Injuriam hanc ultores
eidem Comiti executionem in Cives, utique ab eis poenas
luceret, demandavit. His igitur Urbem obruit, et
10000. florenorum à Civibus extorsit. An. 1701.

Prætorium unâ cum 200. aedibus in flammâ abüt,
quod deinde satis eleganter reedificatum est.

Eslinga jam à multis annis sub tutela Ducis Wirten-
bergici stat. Ei tria junguntur Suburbia. Cives,
præcipuè autem Magistratus, Lutherani sunt. In
ea olim fuere Monasteria Dominicanorum, Eremi-
tanum S. Augustini, Fratrum Minorum Conventualium
Ordinis S. Francisci, ut et Monialium Ordinis S. Cla-
rae, p. p. quæ omnia novum Lutheri Evangelium
repeperunt.

23° Denkendorffium (|: a Tanchendorff:) Quondam
Amplissimum Constantiensis Diocesis Canoniarum Regu-
larium S. Augustini Congregationis S. Sepulchri Impe-
riale Conventum fundatum an. 1124. à Bertholdo
Comite de Erlichheim, ac eodem anno ab Honorio
Papa II. et an. 1139. ab Imperatore Conrad. II. seu
potius III. confirmatum, Censurâ gallicâ versus Austrum
ab Eslinga, et tribus ad Euronothum à Stutzgardia disti-
tum.

Advocatos habuit ab Imperatoribus constitutos Duces
Wirtenbergicos, inter quos Ulricus, qui primus Luthera-
nismum professus est, Conventum istum omnino profa-
navit. Finito autem bello Schmalcaldico veterum
Religionis Canoniarum attributum est, ac Praepositus illius
Ulricus plene restitutus; huic ob proceram jam
ætatem Coadjutor datus est Bartholomæus Hös, qui
et ei hæresit an. 1555. Hic sibi ministerii sui locum
jungere cupiens à Christophoro Duce Wirtenbergico
petiit et obtinuit, ut servata Monasterii sui Praeposi-
tura uxorem ducere posset, sicque in Denkendorffi-
um Lutheranismus introductus est: et quamvis
à 1630. restitutum antiquis huius Praepositoribus fuerit,
pace tamen Westphalica Duci ad profanos usus, ex-
turbatis Religionis, relictum fuit. An. 1713. hic
novus ludus litterarius pro 25. Alumnis apertus est.

24° Gœppinga (|: Gœppingen, Gœppingen:) Urbs an-
gusta cum arce sita ad fluvium (|: Wilb:) fluvium 3. mil-
liaribus ad orientem ab Eslinga. Fredericus Monar-
chus Sueviae Dux illam circa an. 1125. exuta supra dicitur.
an. 1360. ab Augustanis et Constantiensibus adversus
illam foederatis obsessa fuit. An. 1519. Circuli Suevi-
ci foederatis se dedidit, postquam se una die et nocte
defendisset. Proximè ad eam occurrunt cele-

ores acibula, quae Stomacho et hepatis medentur.

25° Ova | Ovon, Ois, vel Duon: | parva sed antiqua
Urbs ad Lutteram | Lauter: | annem. in iuventa pra-
tensi et nucibus aliisque pomiferis arboribus consita valle
sita 2. leuis Galliae à Nirtinga. Jam Ethnicorum
aetate exiata fuisse dicitur. In ea etiam Duces Tec-
censes residerunt Curiamque habuerunt. Ei jurgi-
tur Suburbium, quod amplitudine illam superat.

Anno 1385. Urbem hanc Fredericus Dux Teccensis Co-
miti Wirtembergico vendidit. Olim in ea fuit Mo-
nasterium Canoniarum Ordinis S. Augustini, quod,
ultima illius Sanctimoniali an. 1576. è viris crepta,
Sine Ducis Wirtembergici additum fuit. Illius Ecce-
lesia adhuc extat, in cuius choro sub edito lapide ossa tre-
decim Ducum Teccensium recondita jacent.

Urbi huic è monte imminet vetus vastumque
Castrum Tecca | Teck: | nuncupatum. Nomen ac-
cipere dicitur à Teccosagis antiquis Galliae populis, qui
in hac ora residerunt. Castrum hoc Domus Nata-
lis fuit Comitum postea Ducum Teccensium, quorum
sepultura aliisque monumenta adhuc hodie in eo super-
sunt. Duibus his extinctis illorum Ducatus ad
Comites Wirtembergenses, cuius mediam partem jam
an. 1379. et 1385. Eberhardus IV. emerat, totus pervenit;
unde et an. 1493. in Comitibus Imperii Wormatia cele-
bratis Maximilianus I. Imperator iisdem Ducibus fa-
cultatem dedit etiam sociatum titulum, insignia et
nomen Ducum Teccensium usurpandi.

26° Nirtinga | Nirtingon, Nirtingan, et Niro-
tingon seu Nüstingon: | Urbs et Castrum sita ad ripam
Niri, qui hinc ponte lapideo jungitur, duobus milliariis
ad Euro-Aquilonem à Tubinga.

Circa an. Chr. 279. Urbs haec exiata dicitur ab Impe-
ratore Valerio Probo, atque Tinga vocata. In quodam
non procul ab ea Templo cernitur vetus Ethnica pictura,
quae id testari videtur.

Ab Athila devastata, incensa et solo aequata fuit.
Tum sequenti aeo illius loco haec, quae modo superest,
exiata fuit, et Nova Tinga | Nirtingon: | nuncu-
pata, ex quo nomine postmodum Nirtinga | Nirtin-
gan: | exoravit. Centorum Urbis occupat Castellum
Ducale, in quo varia Dux Wirtembergica viduitatem
suam transegerunt. An. 1693. Urbs haec non pro-

cul ab exitu suo fuit, enimvero Galli duabus Invenant
 • Lemis galliis ab ea abfuerunt; attamen adhuc inolu-
 nis servata fuit.

27°. Alta Glavia, Rova Glavia, Artmannum et Uracum
 |: Uracum vel Urauf:| Ubs exigua et munita ad Umsiam.
 |: Urauf:| flumen Rita s. miliaribus ad Orientem à Tubinga.
 Castro optimo protegitur, eiq[ue] aliud adhuc è mon-
 te imminet, quod Altum Uracum |: Urauf:| vo-
 catur.

Anno 1635. Cesarei illam occupaverunt, et an. 1649.
 Dni restituerunt. Antehac Caput Comitatus
 fuit, cujus possessores Supremi Sacri Romani Impe-
 ri Venatorum Magistri hereditarii fuerunt. Ber-
 chtholdo et Conrado horum Uracensium Comitum
 ultimis circa medium saeculi XIII. sine herede de-
 functis, Comitatus iste ad Eberhardum I. Comitem
Wurtembergicum, qui Berchtholdi Sororem Duxe-
 rat devolutus est, ac illum ad suos posteros trans-
 misit.

q[ue] seu rei venatoria
 Grafenti

Uraci olim fuit Collegium Canonicorum Secula-
rium de communi vita nuncupatorum, quod Apus-
tolorum exemplo omnium rerum abdicata propi-
etate socialiter in communi sub uno Proposito
vitam agerent. Collegium hoc Eberhardus Senior
ab ipso an. 1478. fundatum an. 1482. Herenbergam
transtulit. Propè Euleriam Barochalem
fuit etiam Monasterium, quod adhuc circa an.
 1890. muris et structuris suis constitit integrum.
Sanctimonialis Ordinis S. Dominici hic etiam Con-
ventum habuerunt, item Sororibus tertia S. Fran-
cisci Regula Domicilium fuit. Qua omnia Luthe-
ranismus delevit.

Uracum Sedes etiam fuit junioris Ducum Wir-
tembergensium familiae, donec universa Regio
denno ad unicum Principem redit.

Propè hanc Urbem extat vetus Monasterium
Carthusia dictum an. 1450. à Ludovico Seniore Comi-
te Wurtembergico fundatum. In eo Liber Baro
de Ungnad suam Venatorum librorum |: faisso
Wandispon bücherson:| typographiam habuit.

28°. Wursteigium |: Wursteig sen wursteig:|
Ubs cum Castro ad Scaturiginem filisa |: Wilt:| fluvium.

29° Blaubera, Blaubonium, Blaubya, Blabyri-
um, Blubira, et Burhonium | Blaubonium vel Blau-
bison: | Urbs sita ad Blarum | Blau: | amnem ubi Acha | Ruf: |
in idem influit, 2. miliaribus ad occidentem ab Ulma ubi
Alpes incipiunt.

Idius adificationis occasio fuit celebre olim Benedicti-
norum Conobium, quod intra muros illius extat, ab An-
selmo Comite Palatino Tubingensi an. 1095. fundatum et ab
Urbanus Papa II. an. 1099. confirmatum.

Anno 1562. iussu Christophori Ducis Wirtembergia in
hoc Conobio antiquata fuit religio Catholica, Abbasque,
Prior et Cellerarius ad Castrum Uracense. Iurati ibidem.
Diva custodia mandati fuerunt, novisque Abbas Luthe-
ranus Doctor Matthaus Aulber constitutus. At
anno 1630. Ecclesias et Monasteris Wirtembergensibus
auctoritate Ferdinandi II. Imperatoris passim restituitis,
nova etiam Religiosorum ipsorum colonia ex Imperiali
Decretis Weingartensi huic Blauberensi Conobio im-
migravit, cui cum titulo et potestate Abbatis profuit Ray-
mundus Rembold Patritius Augustanus Conobita Wein-
gartensis, unde an. 1648. pace Westphalica una cum
suis Monachis deturbatus est, Monasteriumque a Luthe-
ranis in Ludum Litterarium conversum, in quo 20. alum-
tus alumni, quibus Abbas Lutheranus, et duo Praecepto-
res praesunt. Blaubera Caput est ejusdem se-
culi nominis Dynastiae.

30° Altum Duellium, Duellum, Duellium, Tiala,
et Alta villa | Gofantwirl vel Gofan Duvirl: | antiquissi-
mum et celebre Castrum seu munimentum in Hegoria
seu in finibus Landgraviatus Nellenburgensis et in alta re-
pe positum, quam amoena planities ambit, versis la-
cum Bodemicum 2. miliaribus ad Euro Aquilonem
a Scaphusia.

* Hegoria, Hagoja
seu Hegoca | Gō-
gōis, Gogors, seu
Gogor: | regio in-
ter Danubium, La-
cum Aroniam et
Rhenum sita, Sex
miliaria longae
lata, in qua mul-
ta Arces, Comitatus
et Dominia conti-
nentur. Vini et
frumenti fertilis
est. Jam saeculo
VIII. sub hoc nomine
nota fuit, ac in tes-
tamento Caroli M.
fit illius mentio.
Olim Comes Lup-

Antiquitas Sedes fuit Alamannia Ducum, quorum Buc-
kardus I. ejusque uxor Hederigis Rudolphi Burgundiae Regis
filia illud in Conobium Benedictinum convertit, quo
postmodum circa an. 1005. Stenium | Stein: | ad Rhenum
urbem in Helvetia et modo Tigurina ditionis translatum
fuit, ubi sub nomine S. Georgii floruit.

Tum Duellium praestantissimum evasit munimentum,
quod circumposita regioni pro propugnaculo est. Nullo
quidem modo sed validis moenibus instructum est; illius
ambitus horae quadrantem fere aequat; in eoque sunt
praestantes Camera Saxo inursa. Longius a via Regia
positum est, quam ut potentem hostem remorari aut cohi-
bere valeat; id iustitiam efficit, ut nempe circumiacet-

tes populi in officio contineri possint; ac bello imminente tutum est quarumcumque rerum receptaculum, ipsique Wirtembergii Principes belli tempore Archicamerarii sum et alia pretiosa huius assevari curanti.

Anno 1570. Ulrichus Dux Wirtembergensis momentum hoc propugnaculum à vidua de Klingenberg titulo emtionis obtinuisse dicitur, at id antea evenisse Sabot, vel diu post. Jam enim an 1519. idem Dux Ulrichus Ducatu suo exturbatus ad Regem Gallis se receperat, penes quem per 18. annos, scilicet usque ad an. 1534. quo ejusdem Regis et Philippi Hassiae Landgraviæ armis restitutus est, mansit. Quis autem credat, Ducem hunc in exilio constitutum et velut ad civitatem redactum se emendo hoc Castro vel cogitare, aut Sueviae Gubernator hostes suos id permisisse? alia igitur huius emtionis epocha auctoribus nostris figenda videtur.

In triginta annorum bello Casareo aliquoties Castro hoc adiuti sunt, sed semper irritis conatu. Ubi vero post pugnam Nordingensem iudem Casareo universum Wirtembergensem Ducatum inundaverunt, Dux pacem ab Imperatore petiit et obtinuit ea tamen, inter alias, conditione, ut Duellium Domini Austriae extraderet; proinde huius Castri Praefectus Chiliarcha Wilderhold à Duce iussus ut Austriae illud relinqueret, huius obedire renuit, causatus Ducem ad id compulsum fuisse, unde teneri se propugnaculum hoc Domini Wirtembergensi servare inolevit: cumque vi pacis Westphalica Dux in omnes sui Principatus regiones et loca restitutus fuerit, unà et Duellium retinuit.

31.º Zwifaltum, Zwifaltaha, seu Monasterium Zwifaltense: Zwifalton, Zwifalton, Zwifalton, Zwifalton, et Zwifalton: celebre Immediatum Imperiale Ordinis S. Benedicti Monasterium Diocesis Constantiensis, an. 1088. pro duodecim Monachis ex Hirsau-gia adductis fundatum à Comitibus de Achalm Lintboldo et Cunone germanis fratribus. Situm est s. leucis Gadicis versus Emonotum à Reutlinga non procul à Danubio in Alpibus Suevicis. Proprium illius Latina nomen est Dupladium vel ad Duplices aquas à duobus rivis ipsum perfluentibus et in eo coeuntibus derivatum.

Primi huius Monasterii Advocati fuerunt Duces Bavariae Welfones, postea Comites de Hohenberg, item successivum temporis et ab an. 1288. Comites Emmerkingenses, tunc ab

fenses in ea ditiones et praedia sua habuerunt. Modò potiorum illius partem Comitatus Neellenburgensis effiit.

abys-
Blau
ha
ubi
chiti
An
et ab
i in
que,
em.
the-
At
sibus
tis,
miki
im-
Rug
n-
the-
um-
repto-
mke-
ele,
quifi-
ovra
ta m-
is la-
rem
um Duc
ia Regi
quo
Khem
nlatum
mentum
Nell
ibius
hant
ia Regia
ut Cobi-
mjalte

anno 1303. per ducentos et quinquaginta pene annos Archiduces Austria, qui interdum hujus Monasterii Advocatiam per aliquot duntaxat annos ipsorum nomine exercendam Comitibus Wirtembergensibus tradiderunt. Hi ea occasione universam Advocatiam hujus jus tandem sibi asseruerunt, ac veluti sibi propriam et hereditariam vindicaverunt, Abbatibus, quod damnum inde Monasterio suo impendens non satis, prout par erat, praeviderent, id ultro permittentibus. Comites itaque ultro progreffi Monasterii bona sibi propria facere tentaverunt, siquae ex Advocatis et Tutoribus tandem raptos facti sunt, eoque res ab ipsis perductae fuerunt, ut Monasterium vacuum et inane Immmediati Imperialis Assectorii nomen retinens nec amplius sive ad Imperii sive ad Suericii Circuli Comitibus vocatum fuerit, aut comparari aequum sit Principibus Wirtembergensibus sicut illud ibidem representantibus: donec tandem ante annos aliquot. iuncta cum Duce Wirtembergensi transactione ab hac dura Servitute solutum ac pristina libertati restitutum fuerit, necnon jura omnia Immunitatis ac Imperiali Statui competentia recuperavit, votumque et Sessionem sive in Imperii sive in Circuli Suericii Comitibus semis obtinuerit.

bono Duplacium semper floruerunt et etiamnum adhuc florent viri tum religione tum eruditione clarissimi. Inter alia celebratur hujus Cenobii Eulenia magnis sumptibus recens excitata, ut quae, sive amplitudinem sive magnificentiam spectes, nulli per totam Germaniam secunda videtur.

32.º Offilinga | Offilingen seu Offilingen: | Oppidum Urbis jure gaudens una cum Arc Ducale ad Echez fluvium miliaria versus Austrum à Reutlinga positum. Hic olim fuit longè celeberrimum Ordinis S. Clarae Barthemicum Dioecesis Constantiensis à Melchilbe et formula cognomento Rempinis | Rampgen: | an. 1250. fundatum, variis privilegiis et immunitatibus à Summis Pontificibus et Imperatoribus donatum. Floruit usque ad annum 1540. tunc enim 2. Maji Sanctimoniales primùm à suo Monasterio exiitae Leobergam juxta Ducis Ulrici deductis. sunt ac Granisianorum Cenobio, a quo ipsi jam exturbati fuerant, inclusa. Illo fati funesto filius ipsius Christophorus, urgente Caroli V. Imperatoris mandato, an. 1551. Sanctimoniales Ras equeidem Monasterium suum repetere permissa sunt,

retentis tamen earum documentis, insuper inhibitum, ne ullus Religiosus illarum Castrum intraret, neque Virgines ullas ad Novitiatum suscipere. Tandem post varias, ut Religionem mutarent, sollicitationes, necnon exantlatas, alias vexationes, omnes sine fine ex hac vita migrarunt, atque Duci Wirtembergico Coenobium suum reliquerunt profanandum.

Anno 1630. Ecclesiis et Monasteriis tum in Wirtembergia, tum in aliis Germaniae provinciis Auctoritate Ferdinandi II. Imperatoris in plenam et antiquam possessionem passim restituta, nova etiam sacra Colonia Bfullingensi huic Coenobio fuit immissa ex Bathenone Bfullingensi dempta, quae tamen non nisi usque ad annum 1648. inibi tolerata, et urgente pace Westphalica demum Statione sua cedere coacta fuit.

330 Reutlinga | Reutlingen, Reutlingen: | Urbs libera Imperialis validis moenibus et fossis cincta, ad Echez fluvium in amoena valle posita miliarium ad orientem à Tubinga.

Anno 1240. Fridericus Imperator illam moenibus cincta liberamque Imperii Urbem dixit. An. 1376.

cum Eberhardo Comite Wirtembergensi grave ipsi bellum fuit, ei que quaedam Sueriaque tulerunt Ruppertias, tumque pugnatum est Adalvum Castrum inter et Reutlingam, ubi Wirtembergenses ceciderunt. Cladem hanc ultimus Eberhardus an. 1378. demum cum Reutlingensibus corumque foederatis proelium in quo devictus occubuit. Demum lis per Imperatorem Wenceslaum composita fuit. An. 1519. reversentibus antiquis simultatibus Ulricus Dux Urbem hanc obsedit et obtinuit municipalemque facere tentavit; verum aurrentes Sueria foederati Ulricum Ducatu suo expulerunt, Reutlingamque pristinae libertati restituere.

Reutlinga prima fuit, quae una cum Norimberga an. 1530. Augustanae Confessionis subscripsit, nec unquam adduci potuit, ut librum seu formulae Interim suscipere. Anno 1643. Weimarenibus copiis, quae Sueriam premebant, se dedit. In quadam Capona ostenditur Martis Statua, quem olim Reutlingenses colebant. Non procul à Praetorio erat Monasterium an. 1281. pro O. Ordinis Minorum S. Francisci conventualium fundatum, quod

♀ Urbis
♀ an. 1377.

omnes An.
in Abbe.
et cas.
et. Hi
dem. H.
tarum
maste.
rent.
pugna
sunt,
terium
viri
e ad
are.
Libe.
ali
one.
ber.
me
it,
ce.
num
ma la
ulera
ampli
or. Otan
Oppi
Echez
itum.
e bar
groule
ndatum
atificii
ne ad
nialos
jusse
condit
do fati
v. pa
las equi
eant.

tumultuante Lutheranismus, Patribus istis secedere coactis, in commune Urbis Xenodochium conversum est. Alia adhuc in ea fuisse Genobia memorantur, quae novum Lutheri Evangelium suppressit.

34° Tubinga | Tübingen: | Urbis antiqua et celebris post Stutgardiam totius Ducatus Wirtembergii praecipua, una cum praestanti Universitate an. 1477. à Comite Eberhardo I. Barbato fundata et creata, quam subinde Sixtus Papa IV. et Fredericus III. Imperator amplis Diplomatis confirmarunt.

Urbis haec sita est ad Sinistram Nevari ripam in solo amoeno et festivo, vino ac aliis ad vitam necessariis abundante, 3. miliaribus ad Euronothum à Stutgardia, sub gr. long. 20. m. 46. lat. 48. m. 34. vel ut alii volunt, sub grad. long. 29. m. 19. lat. 48. m. 34.

Quando et à quo excitata fuerit incertum est. Quidam arbitrantur illam ab Imperatore Antonino Caracalla edificatam fuisse et Augustam dictam. Alii vero illius initia Imperatori Valerio Probato tribuunt, qui Thoniam eam dixerit.

Primitus extitisse dicitur in valle Steinachensi propè Blavi montem, ubi ab Attila Hunnorum Rege excisa fuit, ac postmodum restituta in eum, in quo nunc est, locum translata.

q. Palatinis,

Olim Comitibus, qui ab ea Tubingenses vocati sunt, paruit, Caputque fuit eorundem Comitatus. Ab an. 1342. Comitum Wirtembergensium facta est, penes quos ad hanc usque diem permanet.

In ea quinque numerantur porta, necnon aliquot elegantibus aedificiis superbit. Satis validis moenibus cingitur, quae tamen antehac validiora fuerunt, quam nunc sint.

Tubinga Parochialis Ecclesia S. Georgii dicta an. 1477. occasione foundationis novae Universitatis Collegiata facta est, translatis ad eam Canonis Sindelfingensibus. Illius secundus Praepositus, simulque dictae Universitatis Rector Magnificus fuit Celebris Joannes Nauclerus: ei in Praepositi munere successit Ambrosius Weidenmann, qui et Universitatis Cancellarius fuit. Is, cum Religionis mutationem an. 1535. ab Ulrico Duce Wirtem-

57
tametsi...
is...
ad...
et...
re...
se...
se...
se...

Adfuit etiam Tubinga Eremitarum S. Augustini
Cenobium circa an. 1464. fundatum, quod Lutheranismus
prevallente, proinde defecit, Religiosis illius in quibus
exilis multatis simulque redditibus, censibus et alijs pro-
ventibus in profanos usus et Principis avaritiam attractis.
Modo in eo aluntur 200. usque 250. Stipendiarii seu
Candidati Theologiae. Fuit haec etiam Monasterium
Franciscanorum an. 1272. pro ejusdem Ordinis Conventu-
alibus fundatum, quod an. 1446. 17. Martii Patri-
bus Franciscanis, quos Hierodactos vocant seu obser-
vantes, auctoritate Concilii Basiliensis urgentibus
Ludovico Comite Wirtembergensi et ipsius Coniuge
Melktilde à Palatinis Comitibus, traditum fuit.
Idem post inventum Tubinga Lutheranismum, eiec-
tis Monachis, mutatum est in Collegium Academi-
cum.

Numerabantur etiam Tubinga ali-
quot Sanctimonialium Castra, quae omnia Luthe-
ranismus subvertit.

Anno 1535. 2. Septembris primus Tubinga in Paro-
chiali et Collegiata S. Georgii Martyris Ecclesia no-
vum Lutheri Evangelium pro Concione annuntia-
vit quidam Ambrosius Blasius. An. 1655. 19.
et 30. Maji, item an. 1694. 30. Maji terra motus
hic fuit, ex quo tamen nullum ferens damnum
secutum est. An. 1742. 24. Octobris Urbs hac in-
cendii damnum sensit.

Eidem imminet Castrum in monte positum, quod
Alta Tubinga [; fossa Tubingam:] vocatur. Ante-
haec illius nomen fuit Castrum Palatinum [; Pfalz-
burg:] quod Sedes fuerit Comitum Palatinorum
Tubingensium, et ab eisdem excitatum eâ aetate,
qua Operario dictum pro laboris sui mercede conciperi
solvebatur.

Quamvis vallis fossis et moenibus
instructum sit, non tamen satis munitum videtur.

Anno 1519. Christophorus Dux Wirtembergensis,
expulso patre suo Ulrico in illud se recepit, ubi à Sue-

via federatis sub Duce Bavarie eorum Capite et Duce
obsequis se subleuit, Godefridum^{uti} Castrum et Urbem obti-
nerent. Ulricus Dux ab exiliis redire locum hunc
frustra obsedit. ^{Cum an. 1546. idem Ulricus ob}
foedus Schmalburgium ab Imperatore Carolo V. denuo
exturbatus fuisset, Casareis Urbe occupata Castrum
obtinere haud valuerunt. An. 1647. Galli urbem
et Castrum occupaverunt, et brevi post deseruerunt.
An. 1688. denuo huc redierunt, ac discedentes Ur-
bis moenia diruerunt.

35° Babenhuisium [Babruis^{san}] Oppidum 2. mil-
liaris versus Septentrionem à Tubingâ situm. Qui-
dam autumant illud esse Taciti Biborum.

Hic olim fuit celeberrimum Imperio immediatè
subjectum Savi Ordinis Cisterciensis Monasterium
fundatum an. 1180. primum pro Religiosis Bæmonsta-
tensibus, quibus Sæm Hugo Comes Palatinus Tubingen-
sis Cistercienses successit. In eo sub annum 1305.
numerati sunt 60. Monachi, et 130. Fratres Laici seu
Conversi.

Anno 1535. Ulricus Dux Wirtembergensis Religionis
immutator acerrimus ex eo Monachos eiecit; verum
auctoritate Caroli V. Imperatoris restituti an. 1549.
20. Martii cum Abbate suo, quem an. 1547. 17. Novem-
bris exules in Coenobio Porta Cæli, vulgò Tennenbach,
elegerant, redierunt. Huic Abbati Christopho-
rus Dux Wirtembergensis Ulrici defuncti filius Monas-
terii administrationem ademit, dato ipsi vitalitio.
Eo denuo an. 1560. 29. Novembris à viris sublato Eberhar-
dus Bideubachius Lutherana Theologia Doctor 3. De-
cembris Abbas ibi constitutus est.

Anno 1630. auctoritate Ferdinandi II. Imperatoris
Coenobium hoc restitutum fuit, et Religiosa Colonia ex
Salemitano Monasterio isthuc deducta: qua tamen
per pacta pacis Westphalica an. 1648. loco cedere
compulsa fuit.

36° Sindelfinga [Dindelfingan] Urbs exigua 3. Leu-
is Gallis ad Occidentem à Tubingâ distans. Anno 1284.
urbis jura obtinuit. In ea anno 1083. vel 1085. Al-
bertus Comes Palatinus Tubingensis pro Monachis Benedi-
ctinis ex Hirsangia acutis Coenobium fundavit, quibus
paulo post Hirsangiam revocatis, illud in Collegium Ca-
nonicorum Sæcularium conversum est. An. 1477.
Collegium hoc Canoniorum de speciali consensu et aucto-
ritate Sixti Papa IV. et Friderici III. Romanorum Impe-

ratoris ad instantiam Eberhardi Comitis Wirttembergii pleno jure translatum fuit Tubingam ad Ealeriam Barochialam S. Georgii; quorum loco ad Sindelfingensem Ealeriam substituerunt Canonici Regulares S. Augustini, qui usque ad tempora mutata Religionis inibi laudabiliter commorati sunt.

37° Monasterium S. Georgii |: D. Georgen:| vetustissimum et olim percelebre Ordinis S. Benedicti in Diocesi Constantiensi liberum et Imperiale Conobium milliari ad Aquilonem ab Urbe Villinga situm, et ab Hozilone et Hozone viris sanctis sub auspiciis S. Wilhelmi Abbatis Hirsangiensis, qui illuc e suis Religionis coloniam misit, fundatum an. 885. adificationem ceperunt an. 824. finitum.

Sunt tamen, qui longe antiquiorem ei tribuunt aetatem, ajuntque illud jam Sauli IX. initio statisse, ac an. 813. adificari ceptum et an. 824. finitum fuisse. Opibus et potentia nulli Germania Conobis ferre cessit, virosque pietate ac conditione celebres semper protulit, inter quos fuer. S. Theogorus illius quondam Abbas, Rupertus, Erbo, et alii. Gloruit usque ad Ulrici Ducis Wirttembergii Lutherani ferocissimi tempora. Is enim ab exilio, in quoda Suevia Guederatis an. 1519. pulsus fuerat, anno 1534. rediit et Ducatum suo restitutus, hoc Imperiale Conobium, cujus Advocatus erat, ejactis Monachis, sibi proprium fecit. Hi Villingam Urbem vicinam, in qua Praeposituram habebant, se receperunt. Anno tamen 1630. edito Ferdinandi II. Imperatoris rescripto, at demum an. 1648. post promulgatam pacem Westphalicam demum exacti Villingam repetierunt, ubi ante aliquot annos dirutas veteribus, qua ruinam minabantur, adificiis, lat magnis sumptibus, vicinarum Monasteriorum aliorumque piorum virorum liberalitate adjuvi, Ecclesiam et Conobium sat magnifice excitaverunt, in quo pia et laudabiliter Deo servant, juventutemque magno Civium emolumento litteris humanioribus acie ac sublimibus erudiunt.

38° Hornberga |: Hornberg:| Urbs exigua cum ejusdem Secum nominis Dynastia ad Gutacum |: Gubus:| fluvium sita 2. milliariis versus Auctum à Schiltachis. Aeditum praebet in Silva Nigra seu Hercyniam. Ubi bina veteres impendent Arces in monte collocatae, quae velut duo Silvae Hercyniae propugnacula esse videntur. Anno 1519. à Suevia Guederatis occupata fuit. An. 1702. Galli ea potiti sunt atqueque muniturunt; at brevi post Dux Wirtbergicus eam obtinuit capto praesidio.

39° Reichenbachium seu Reichenbachense Monasterium |: Reichenbach:| Ordinis S. Benedicti Abbatia Hirsangiensi subditum et, ut ajunt, incorporatum, an. 1083. à S. Wilhelmo Abbate Hirsangiensi fundatum in Silva

qui longe antiquiorem ei tribuunt aetatem, ajuntque illud jam Sauli IX. initio statisse, ac an. 813. adificari ceptum et an. 824. finitum fuisse.

Due
obtin
hunc
vires ob
Denu
Castro
Urbe
enem
ntes, Ur
2. mil
Lin
diata
num
vesti
ingen
305
i. Sen
ionis
rum
149.
Novem
bach
Mony.
tabis.
Eberha
or. De
tois
nia ce
tamen
cedere
3. lau
Anno 1284
1089. M.
Benedi
quibus
num 1477
et ante
Imper

Harunia tribus levis Gallie ad austrum à Schiltachio.

Anno 1595. 24. Octobris Wirtembergenses jussu Ludovici Grin-
derii Ducis noctu armata manu invadentes ibi occupave-
runt, ac tenuerunt usque ad an. 1630. quo Imperatoris
Gerdinandi II. Decreto Ordini S. Benedicti restitutum fuit.
at an. 1648. vi pacis Westphalica demò ad Ducem Wirtem-
bergensem rediit.

40° Schiltachium | *Schiltach* | urbs exigua in valle Kingi-
chana ad eundem leum nominis fluvium in confinis Princi-
patūs Wirtembergici & levis Gallie ad Euro-aquilone-Me-
tem a Wolfachio.

Ab ea olim nomen habuere Duces, qui, ut fertur, à Ducatu
Spoleitano in Italia, quem possidebant, ab Imperatore Con-
rado II. exturbati in Sueviam se recipientes haud procul
à Rubra Villa | *Rothwilt* | Arcem exstruxerunt, quam Urs-
lingam | *Urslingen* | ab Ursinis, è quibus genus ducebant,
vocavere, necnon ab ea Duces Urslingenses sibi voluerunt.
Postmodum tamen ~~mutata nomen~~ à Schiltachio, ubi im-
perabant, Duces Schiltachenses nuncupati sunt.

Rheinoldus urbem hanc an. 1339. pro summa 6000. flore-
nonum Rhenanorum Comiti Wirtembergico vendidit.
Ipsius posteri in deterius acti, amisso Ducum titulo, Comi-
tes et Barones suataxat vocati fuerunt, atque circa an.
1403. eamquam priorum suorum possessionem partem
adhuc tenuerunt. Nihilominus an. 1414. Con-
cilio Constantiensi interfuisse dicitur Richardus Dux Urs-
lingensis seu Schiltachiensis. Quando autem illorum
prosapia omninò defecerit, notatum haud reperitur.

41° Alpirspachium | *Alpirspach* seu *Delgiosspach* |
communiter Monasterium Alpirspachense, inelytimum
Ordinis S. Benedicti Cenobium Diocesis Constantien-
sis in Silva nigra positum inter Schiltachium et
Freudenstadium urbes, 2. levis Gallie ad aquilonem
ab illa, et totidem ad austrum ab ista, fundatum an.
chr. 1095. à Rotmans ab Hausen, Adelberto de Golleren,
et Alverio Comite de Sultz. Fuit princeps anticum
multa fidelium largitione, ac ante Lutheranismi
tempora vel maxime floruit.

Anno 1513. in flammis abiit, et mox à fundamentis res-
tauratum fuit. Anno 1534. 10. Novemb. in Vi-
gilia S. Martini Ulricus Dux Wirtembergicus ab exilio
redire misit ad hoc Monasterium Ministros, qui omnium
illius bonorum inventarium confecerunt. Anno sequen-
ti 28. Octob. in festo Apostolorum Simonis et Juda idem
Dux collectis Appidanis Hornstettensibus et aliis qua-

si centum viginti viris illud occupavit, nec non omnia vasa aurea et argentea, tam sacra, quam humanis usibus destinata, baculum pastoralem et mitram, deaurata et argentea reliquiarum receptacula, ꝑ. abstulit, Abbatemque et Monachos eiecit. At an. 1248. Monasterium

hoc auctoritate Caroli V. Imperatoris postliminis restitutum fuit, et dehinc Catholicum Abbatem habuit, qui et ibidem constantiter substituit usque ad an. 1559. et ultra, tandem captus à Wirtembergensibus carcere diu detentus fuit, è quo dilapsus est. Interim Monastica Religio Benedictina Alpirspachii desit usque ad an. 1630. quo quidam Coenobium hoc suis restitutum est, at an. 1648. vi pax Westphalica domo ad Lutheranos rediit.

1343. Calva, Calba, seu Calaba ꝑ. Kalwa, Calis, Calow, Calu, Calb, ꝑ. | Urbs vetus ad ~~Agoltam~~ Nagoltam ꝑ. Nagolt: | fluvium in Salubri et amoenâ plagâ posita, 2: miliaribus ad Afrium à Wila ꝑ. rivul: | Nomen habere dicitur à calidis fontibus seu aquis, quæ non procul abissa à Romanis militibus detecta fuerunt.

Olim parvit Comitibus, qui ab ea Calvæ Comites vocati sunt, ac in Castro extra urbem in rotundo colle posito sedem habuere. Postmodum Comitum Tubingen- sium facta est, quorum Wilhelmus an. 1345. vel 1348. illam una cum Castro Comitibus Wirtembergicis Elberardo et Ulrico pro 7000. obolonum libris reliquit, penes quorum familiam hætenus permansit.

Urbs hæc satis elegans est et opulenta. Quinque portas habet, eiq. tria. junguntur Suburbia. In sæculi præteriti bello Galli eam incenderunt, at post elegantior, quam prius fuerat, restaurata est. In ea viget lanæonum textiliæ commercium. Non procul ab ea occurrunt Thorma Cellenses ꝑ. Zillro-Bad: | ab Urbe Lisbecella ꝑ. Lisbronzell: | cui, quam Calvæ, propinquiores sunt, sic dicta.

44. Hirsangia, Hirschavia, seu Hirsangiense Monasterium ꝑ. Hirsfau, Hirsfau, Hirsfau, et Hirsfau: | Sanctissimum proorsus et nunquam sine reverentia et grati animi significatione nominandum Imperiale Diocesis Spirensis Coenobium, ut pote à quo tot et tanta in Germaniam universam olim redundarunt beneficia, quodque viros protulit tum sanctitate vitam scientiarum laude præcipuos, qui non modo ad episcopales cathedras hinc inde promoti, sed et ad omnia penè Germaniæ Benedictinæ Coenobia reformanda et restan-

139 42. Grenden- Stadium seu Gaudis- polis ꝑ. Gaudispoli: | Urbs aliquantum munita in Nigra Silva 2. leuis gabius ad Septentrionem ab Alpirspachio. Eam an. 1601. Goiden- rices Duc Wirtembergensis in gratiam Lutheranorum à terris Austriacis exactorum construere curavit subque nomine Goidenröpp- lim ꝑ. Goidenröpp: | numpavit, quod nomen novi emules in- ca in Gaudispolim ꝑ. Goidenröpp: | com- mutarunt, ut inde gaudium suum tes- tarentur, quod non modo tutam habita- tionem, sed et varias immunitates à prin- cipe hinc nacti essent: nunquam tamen po- pulosa effici potuit. Ecclesia parochialis sic constructa est, ut du- rante divino officio viri et mulieres se se invicem intueri hæud valeant.

his. vicia fr. rumpere. aoris. tum fit. in Wite. alle King. is Brui. ilore-Me. i. Ducti. ston. G. p. p. an. us. aut. us. v. i. in. flore. libit. Comi. an. tam. e. Con. uallos. ilorum. tur. offus. g. tunc. at. tione. um et. silonem. tum an. delleren. autum. isini. autis. os. b. in. ab. e. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

randa evocati fuerunt. Situm est ad ripam Nagolta | Nagolt | fluvii tribus milliariis quadrantibus ad Septentrionem à ~~Calva~~ Calva.

Tres diversa fuerunt illius fundationes; enimvero cum aliquamdiu prope interisset, ab aliis et aliis restauratum fuit. Prima fundatio facta est An. Chr. 845, ab Helisena vidua de Kalw et Eovardo a Lexpolito Dominis Calva Oppidi. Secunda ab Erlefrado Comite Calvensi ejusque filio Notingo Verzellensi Episcopo an. Chr. 830, à Galba cum 18. Monachis evocato et Abbate constituto. Tertia

denique ab Adelberto ejusdem familia Comite post 63. annorum vacationem postulato ex Einsideleni Monasterio Abbate Triderio, cui postea S. Wilhelmus praecipuus Hirsangia restitutor in Abbatiati dignitate successit. Tanta subinde Monasterium hoc sumit incrementa, ut annis 1079. et 1082. propter Monachorum multitudinem, quorum ultra 150. praeter 40. Fratres laicos seu Conversos, in illo numerabantur, ampliari debuerit.

Tandem amplis huic et opulento, necnon tota Germania celebratissimo Genobio cladem et exitium attulit novum Lutheri Evangelium. Quinvero anno 1535. ab Ulrico Duce Wittenbergico vi occupatum fuit Monachis cum Abbate suo expulsis. Anno 1548. iussu Caroli V. suis legitimis possessoribus restitutum fuit, qui illud tamen usque ad an. 1560. tum enim 18. Augusti post mortem Abbatis Ludovici Valdever, Hirsangienis Monasterio, religiosis iniquis contumeliose profligatis, in ludum litterarium converso, violentia Principis Christophori Ducis Wittenbergici intruditur prius Lutheranus Abbas Henricus Weichersreutter jam prius Abbati Ludovico vehementer reclamanti sub an. 1558. in Coadjutorem datus.

Ab anno 1560. igitur vetustissimum hoc simul et sanctissimum Hirsangia Monasterium continuo mansit ritibus Lutheranis additum usque ad an. 1630. quo demum à Ferdinando II. Imperatore fuit recuperatum et Ordini suo Monasterio restitutum: idem tamen an. 1648. pace Westphalica demum perditum, ac insuper saevius proterito à milite gallo agrum Wittenbergensem terribiliter admodum devastante totum undique flammis succensum et una cum pulcherrima sua Ecclesia, cui secundum vastitatem, excepto solo primario Ulmensi Templo, tota Suevia parem non habuit, in miserissimos cineres abiit.

Celebris Joannes Trithemius, qui anno 1516. naturae solitum solvit, amplissimum duobus Tomis in folio hujus Hirsangienis Monasterii Chronicon, quod omnium fere manibus teritur, edidit.

45° Alba Dominorum |: Grossen = Dill:| Olim potens et
 magnificentissimum Imperiale Monasterium Ordinis Cisterien-
 sis et Diocesis Spirensis, à Bertholdo Comite de Eberstein
 et Ita conjuge ipsius an. 1146. fundatum, cujus fun-
 dationis litteræ biennio post scilicet an. 1148. expeditæ
 fuerunt. Situm est in confiniis Marchionatus Baden-
 sis in Comitatu Ebertino duabus leuis Gallis ad Austrum
 ab Alba Dominorum |: Grossen = Alb:| Benedictinarum
 aetatis.

An. 1535. 28. octobris Ulricus Dux Wirtenbergicus ad
 hoc Monasterium misit viros armatos, qui illud omnino
 diriperunt. Abbas ipse Lucas Gostius prope Misingam captus,
 Stutgardiam ductus est, ibique carceri mancipatus, tum-
 que aliquandiu Monasterium Abbate caruit. Finito
 dein bello Schmalcaldico cultus religiosus in illud reductus
 fuit, ac Georgius Trippelmann cognomento Baif-
 Tubingensis in Abbatem electus fuit, qui an. 1558.
 constituto sibi à Duce Christophoro vidualitio cedere con-
 tus est, ac an. 1556. Philippus Degenus Uraensis
 primus hujus loci Abbas Lutheranus ab eodem Duce con-
 stitutus fuit, tumque omnis cultus religiosus in cele-
 bri olim Genobio hoc desuit.

46° Therma Gerina |: Wildbad:| Urbs exigua una
 cum Castello et fanois Thermis sita in confiniis Mar-
 chionatus Badensis ad Ruriam |: Rutz:| fluvium 2. mil-
 liariis ad Africum à Calva in profunda montibus præ-
 altis et silvis circumdata valle. præsertim Therma ferri-
 ca Therma silvestris Badis distat.

Therma, qua in ea sunt, inter totius Germaniae
 antiquissimas recensentur. Quidam memorant, eas,
 dum Marcus Aurelius Antoninus Bassianus alias Cara-
 calla dicitur Badenam Urbem seu Thermas inferiores
 in Marchionatu Badensi construeret, à suis militibus
 repertas fuisse.

Illarum nomen quidam inde derivant, quod Agri multo-
 ties prope eas substituerint, atque se volutaverint. Verisimi-
 lius tamen est, nomen hoc ipsis inditum fuisse ad distine-
 tionem aliarum Germaniae Thermarum, vel ab earum
 plagâ silvis et montibus horridâ, unde quidam volunt,
 eas potius dici debere Thermas Silvestres |: Waldbad:|
 quam Gerinas.

Urbs hæc multoties incendiis sensit infortunium, ut
 an. 1454. an. 1509. festo Omnium SS. an. 1525. feria
 quinta post festum trium Regum. an. 1646. et deni-

quo an. 1742. 7. Julii, quo tota in flammis abiit. Sed
semper restaurata fuit, et quidem elegantius.

47° Wila seu Vila Suevia |: Wwil, Wwil, Wwilroffstatt,
Wwilroffstatt | Urbs libera Imperialis ad Wurmum |: Wuir-
m |: seu Würamb |: rivum. Sita 3. miliaris ad Occidentem
à Stutgardia, et totidem ad Orientem à Theonifensis,
in solo fertili et amoenissimo, ac in Diocesi Spirensi.

Moenibus fossis et turribus ad artem veterem compa-
ratis est instructa. Ab Imperatore Frederico II. Urbs
facta est, cum prius Villa esset, quod nomen retinuit
iuxta quod Germanice Wwil seu Wwil dicitur.

Non procul ab hac Urbe celebre commissum est proelium
Urbes Suevicas inter et Comitem Wirttembergensem Eber-
hardum, in quo illa victoriam reportavit.

Wila tota Catholica est. Equidem an. 1522. qui-
dam Theobaldus Bellicanus dogmata Romano-Catho-
lica publice adortus est, at mox Urbe ejectus Blum-
verre coactus est.

In ea insignis est Basilica
~~parochialis~~ à prima sua fundatione duodecim
Canonicorum secularium Collegio nobilitata, quorum
numerus succedentium temporum injuria imminutus adeo
defecit, ut modo non nisi loci Parochus et pauci aliquot
Beneficiati communi Parochia Ministerio deputati su-
persint. Est etiam hic inelytium Bb. Eremitarum
ordinis S. Augustini Cenobium an. 1205. pro duodecim ejus-
dem Institutii Religionis ex S. B. Q. Wilensis exavis funda-
tum. Bb. Capuini Wila etiam habent hospitium
ab an. Chr. 1648. in eoque tanquam Missionarii existunt.

Anno 1648. pace Westphalica jam conclusa, sed nondum
promulgata Gallie Philippopoli, Wormatiâ, et Heil-
bronna inimpentes Wila affulta ceperunt, eamque
caesis fere omnibus incolis, diruerunt et incenderunt.

Wila est patria famosi Joannis Brentii*.

* Brentius |: Joannes |
Wila an. 1499. 24.
Julii natus perhi-
betur. undecimo
aetatis suae anno Hei-
delbergam, inde
Vaingam Ducatus
Wirttembergii Wo-
lben in confinibus
Marchionatus Ba-
densis 2. leuis Galli-
cis à Phorcens Dispi-
tam ad studia mis-
sus fuit. Inde an-

48° Leuberga, Leonberga, seu Lesberga |: Leubro,
Lronbrog, Lawambrog et Löwambrog |: Urbs cum Arce
et Dynastia inter montes ad Glenisam |: Glamb |: rivum
in solo fertili posita miliaris ad Orientem à Wila.

Cirum eam pulchra sunt vineata, agri optimi, vi-
veta et arborata. Anno 1348. terra motum susti-
nuit, qui Arce grave damnum intulit.

An. 1519. fo-
derati Suevia illam occupaverunt, anno 1525. Christo-
phorus Ulrici Druis filius illam inopinatio recuperavit,
at mox foederatis Senio cepit.

Ante 30. anno-
rum bellum Leuberga spectabilis fuit et coninnay

optimisq[ue] moenibus instructa, necnon cives habuit opulentos. In ea ante Lutheranismum floruit Monasterium Ordinis Minorum S. Francisci provincie Argentineris et Diocesis Spirensis jam p[ro]p[ri]e à Lutheranis eversum. In illud ejectis Monachis an. 1540. Bfuldingenses Ordinis S. Clare Moniales una cum Abbatisa sua à suo Bfuldingensi Coenobio jussu Ulrici Ducis seducta fuerunt, in quo p[ro]p[ri]e tribulationis via aegre sustentatae permanserunt usque ad an. 1551. quò de re pluribus agimus supra, ubi de Bfuldinga nobis sermo fuit.

49. Ludoviciana seu Castellum Ludovici | Ludwigsburg seu Ludwigsburg: | pretorium Ducum Wirstenbergensium palatium seu Dieta, 3. miliaribus ad septentrionem à Stutgardia ad lavam Niri posita. Initio non nisi angusta satis domus voluptaria fuit, quae tandem in amplum et magnificum palatium excrevit, quod an. 1708. Eberhardus Ludovicus Dux excitavit, suoque nomine insignivit, necnon usque ad obitum suum in eo demoratus est. Eidem successivè sexcenta et amplius aedes, tamen plerumque lignea, adjunctae fuerunt, quibus idem Dux Urbis privilegia concessit.

50. Maulbronnium, seu Maulbronnense Monasterium | Maulbrunn: | per celebre olim liberum Imperiale Monasterium Ordinis Cisterciensis situm in solo fertili prope fontes Salza: | Salza: | fluvii in confinis Palatinatus Inferioris et Marchionatus Badensis 2. miliaribus versus Septentrionem à Choroens, annis 1138. 16. Mestii fundatum à Gunthero Comite Lyningensi et Episcopo Spirensi, necnon à Walthero de Lammersheim. Floruit in eo vel maxime disciplina regularis usque ad Lutheranismi tempora: tum enim ab an. 1534. à Ducibus Ulrico et Christophoro eius filio, sub titulo Advocatiae, per plures annos, Imperialis Camera Spirensis citationibus et M[on]achis nequicquam obstantibus, direccagitati et carcere manipati fuerunt Abbas et Monachi, donec an. 1548. Caroli V. Imperatoris auctoritate restituti fuerunt. At brevi post revocatae vexationes, et denum an. 1557. Joanne de Waibligen cognomento Senger Abbate. ~~1557~~ mortuo, auctoritate Christophori Ducis ibidem Abbas constituitur Lutheranus Joannes Epylinus; Monachisque depulsis omnis divinus cultus extinetus est usque ad an. 1630. quò auctoritate jam sepius laudati Ferdinandi II. Impera-

notatis sua 13. Hei-
Jollbergam reversus ibi
duobus post annis Bac-
calaurus creatus est,
et cum in Studiis ad-
modum proficeret,
an. 1514. Magistri
laurea donatus, bre-
vi post Rector et
in Collegium Cans-
onicum S. Spiritus
cooptatus fuit.
Lectis dein Lutheri
scriptis ad illius par-
tes secessit, ac an. 1522.
Hallea Saxonum Prae-
co constitutus est. an.
1530. Augusta in Comi-
tiis utriusque partis
Theologorum collo-
quio interfuit. Inde
reversus an. 1531. uno-
rum duxit. An. 1534.
de consensu Senatus
Halleensis ab Ulrico Du-
ce Wirstenbergico Tu-
bingam accersitus
una cum Camerario
Tuschio, et aliis hu-
jus Urbis Universita-
tem ad Lutheri dog-
mata adaptavit et
instituit. An. 1540.
colloquiis Hagenom-
si, Wormatiensi, et
Ratisbonensi inter-
fuit. Orto bello Sch-
malcaldico ad magnas
reductus est angustias,
Caesari enim an. 1547.
Halla occupata do-
num ipsius dirigue-
rent, in qua episto-
las quaedam hujus
belli occasione ad alios
scriptas invenerunt,
eaeque Imperatori
tradiderunt; hinc in
exilem tuorum se
prospexit, ubi tandem
latuit, donec mutatis
vestibus evadendi occur-
sionein nactus est:
tum Basileam se re-
cepit; inde, relicta

à Casareis Hallâ, ille
 rediit: at cum an. 1548.
 adversus formulare
 Interim auctor de-
 tacharetur, Gran-
 vella Minister Cassa-
 reus Senatui Hallen-
 si iussu Imperatoris
 intimavit, ut Bron-
 tium vinetum Au-
 gustam deportari
 curaret, quod ut ipsi
 innotuit, Senus fu-
 gâ sibi consuluit, et
 ad Ulricum Ducem Wir-
 tembergicum se contu-
 lit, qui illum Horn-
 bergae Dynastam cons-
 tituit, ubi cunctis
 nomine Udalricus
Kungstar dicitur voluit.
 Dux a Christophoro
 ulrici filio et suc-
 cessore Stutgardiam
 acutus fidei confes-
 sionem, Concilio Tri-
 dentino exhibendam
 composuit, et an. 1552.
 una cum Legatis Wir-
 tembergicis ac tri-
 bus aliis Theodori Tri-
 dentini profectus est
 dictam Confessionem
 Concilio presenturus;
 at re infectâ non si-
 ne discrimine Do-
 num rediit. An.
 1554, etiam colloquio
 Wormaticensi inter-
 fuit, Tandem vive-
 re desiit 17. Augusti
 an. 1570.
 Varia edidit Opera
 quae octo Tomis edi-
 ta fuerunt.
 NB Stipes Badeno-
 Badensis extin-
 ta est in persona
 Principis Augusti
 qui obiit 21. Oct.
 1771.

toris Monasterium hoc. Sauro Cisterciensi Ordini suo plena-
 rie restitutum fuit, quod tamen an. 1698. pace West-
 phalica Duci Wirtembergico in plenam possessionem
 denuo relictum fuit; qui illud in Ludum Literarium
 convertit, in quo plures Alumni sub Abbatis Lutherani
 et duorum Professorum inspectione erudiuntur postea-
 dum ad Duale Tubingense Theologium Stipendium
 promovendi.

An. 1654. à die 10. usque ad 15. Aprilis hic institutum
 fuit Palatinos inter et Wirtembergenses Theologos de
 Cena Domini seu Sacra Eucharistia colloquium, cujus
 acta typis vulgata supersunt.

Sectio V.

De Marchionatu Badensi.

Marchionatus Badensis [i. e. Marggraffschafft
 Baden:] limites habet ad Septentrionem Palatinatum
 Inferiorem et Episcopatum Spirensem; ad Orientem
 Ducatum Wirtembergicum et Principatum Hürsten-
 bergensem; ad Meridiem Ortenaviam, et ad Occi-
 dentem Rhenum.

Nomen habet ab Urbe, quae Germanice Baden di-
 citur, quam Latini Badenam vocant, cum potius
 Themas eam nuncupare deberent, id enim Teuto-
 nicum Badan Latine sonat.

Marchionatus iste bifariam dividitur scilicet
 in Superiorem seu Badeno-Badensem, et Inferiorem
 seu Badeno-Durlacensem, illiusque bina Stipes
 possident, quarum una Catholica est, altera Lu-
 therana. Illa Marchionatum Superiorem seu Ba-
 deno-Badensem possidet; haec vero Inferiorem seu
Badeno-Durlacensem. NB Totius hujus Marchiona-
 tus longitudo est circiter octo miliarium, longi-
 tudo autem quinque.

Hujus Marchionatus mentio facta invenitur in
 antiquam ad hodie nos Marchiones pervenerit, ac in-
 ter alia documenta in quodam Dagoberti Regis Di-
 plomate Marchia ad Balneas vocatur. Videtur
 creatus fuisse ad frenandos Teutones et Alemannos
 jugi Francorum impatientes, vel ad tutelam illorum,
 qui Themas utabantur. Quidam arbitrantur
 Marchionatum hunc à Carolo M. fuisse institutum
 seu potius restauratum. Verisimilius tamen est
 Henricum Aucapem eundem adversus Burgundiones
 et Lotharingos de novo creasse, quo tutius expeditio-